

Statusoversigt for initiativerne i den nationale demenshandlingsplan 2016-2019

Initiativer, der tilfalder Social- Bolig- og Ældreministeriets (SBÆM) ressort er markeret i første kolonne. SBÆM og Sundhedsstyrelsen har bidraget med besvarelsen.

1. Tidlig opsporing og kvalitet i udredning og behandling	Økonomi	Status	Supplerende bemærkninger ift. forankring af initiativet	
Initiativ 1. Værktøj til tidlig opsporing af demens. Nationalt Videnscenter for Demens (NVD) udarbejder et værktøj til tidlig opsporing af demens, som kan bruges af fagpersoner ifm. vurdering af, om der er grundlag for at gå videre med udredning.	I alt 1,6 mio. kr. 2017: 0,9 mio. 2018: 0,7 mio.	Der udviklet et værktøj, BASIC, der er afprøvet på demensudredningsenheder. En videnskabelig artikel, der beskriver resultaterne, er accepteret og forventes offentliggjort snarest. Værktøjet forventes frigivet til klinisk brug, når artiklen er publiceret.	Værktøjet kan benyttes fremadrettet. Initiativet blev forlænget med SSA20 mhp. validering og udrulning af værktøjet.	
Initiativ 2. Fokus i almen praksis på tidlige tegn på demens. Dansk Selskab for Almen Medicin (DSAM) opfordres til at opdatere deres kliniske vejledning om demens i almen praksis med henblik på at indarbejde nyeste viden på området.	Udgiftsneutralt	Det daværende Sundheds- og Ældreministeriet har i februar 2017 og igen primo november 2018 opfordret DSAM til at opdatere deres kliniske vejledning om demens i almen praksis. DSAM har i september 2019 og juni 2023 meddelt Indenrigs- og Sundhedsministeriet, at de har besluttet, at der skal laves en vejledning om demens. Denne er pt. under udarbejdelse.	Vejledningen kan benyttes fremadrettet.	
Initiativ 3. Færre, tværfaglige udrednings- og behandlingsenheder. Med afsæt i anbefalinger, der udarbejdes af Sundhedsstyrelsen, samles demensudredningen på hovedfunktionsniveau på et mindre antal tværfaglige udrednings- og behandlingsenheder. Midlerne kan bruges i forbindelse med omorganisering, etablering af udgående funktioner og til indkøb af relevant udstyr f.eks. scannere og til kapacitetsudvidelse	I alt 145 mio. kr. 2017: 45 mio. 2018: 50 mio. 2019: 50 mio.	Sundhedsstyrelsen har offentliggjort anbefalinger vedr. organisering af udrednings- og behandlingsenhederne .	En del af de afsatte midler var midlertidige beløb til indkøb af udstyr, pukkelfavikling mv., der har karakter af engangsinvesteringer.	Initiativet blev videreført i med SSA20 med anden økonomisk ramme.
Initiativ 4. Nye nationale kliniske retningslinjer på demensområdet. Sundhedsstyrelsen udarbejder tre nationale kliniske retningslinjer indenfor demensområdet, som skal supplere nuværende nationale kliniske retningslinjer på demensområdet.	I alt 3 mio. kr. 2017: 1 mio. 2018: 2 mio.	Sundhedsstyrelsen har udarbejdet tre nye nationale kliniske retningslinjer på demensområdet med følgende temaer: ' Diagnostik af mild cognitive impairment og demens ', ' Forebyggelse og behandling af adfærdsforstyrrelser hos personer med demens ' samt ' Demens og medicin '.	Initiativer er afsluttet, og retningslinjerne er offentliggjort. Sundhedsstyrelsen er for nuværende ved at gennemarbejde retningslinjerne for ' Forebyggelse og behandling af	

			adfærdsforstyrrelser hos personer med demens' samt 'Demens og medicin på ny'.	
<p>Initiativ 5. Nedbringelse af forbruget af antipsykotika til mennesker med demens (delvist bidrag fra SBÆM)</p> <p>Der igangsættes en monitorering af forbruget af antipsykotika til borgere med demens, Styrelsen for Patientsikkerheds tilsyn i form af screening af medicinering udvides og der iværksættes en læringsindsats for at øge kendskabet til korrekt medicinering i praksis.</p>	<p>I alt 6,14 mio. kr.</p> <p>2017: 1,38 mio. 2018: 2,38 mio. 2019: 2,38 mio.</p>	<p>Styrelsen for Patientsikkerhed afholdte i efteråret 2017 to workshops om demens og brugen af antipsykotisk medicin, hvor alle læger og andre interesserede sundhedspersoner blev inviteret.</p> <p>Styrelsen for Patientsikkerhed udgav i september 2018 undervisningsmateriale om demens og brugen af antipsykotisk medicin målrettet plejepersonale på plejehjem og plejecentre.</p> <p>Styrelsen for Patientsikkerhed har desuden udarbejdet en film til læger om antipsykotisk medicin og demens samt afholdt gå-hjem møder for særligt interesserede læger. Tilsvarende er der udarbejdet en film til pårørende til mennesker med demens.</p> <p>Sundhedsstyrelsen har udviklet et læringsmateriale og informationskit om hensigtsmæssig brug af lægemidler ved demens, herunder brug af antipsykotika, samt et læringskit.</p> <p>Det har ikke været muligt at udvide Styrelsen for Patientsikkerheds tilsyn i form af screening af medicinering, da der ikke er hjemmel til at videregive oplysninger om demensdiagnoser til styrelsen.</p> <p>De udarbejdede analyser af lægers ordinationer af antipsykotika vurderes derfor at være omfattet af stor usikkerhed, På den baggrund har analyserne ikke ledt til tilsynssager.</p>	<p>Undervisningsmateriale og videoer kan benyttes fremadrettet.</p>	<p>Monitoreringsrapport udgives ikke fremadrettet. Forbruget af antipsykotisk medicin følges dog stadig som en del af de nationale mål for sundhedsvæsnet.</p>

		Indenrigs- og Sundhedsministeriet er i gang med at se på mulighederne for at evt. tilvejebringe en sådan hjemmel.		
<p>Initiativ 6. Sundhedsstyrelsen udarbejder nationale anbefalinger til optimale tværsektorielle og tværfaglige forløb (bidrag fra SBÆM)</p> <p>På baggrund af evaluering af eksisterende forløbsprogrammer og samarbejdsaftaler udarbejder Sundhedsstyrelsen faglige anbefalinger for optimale tværsektorielle og tværfaglige forløb for mennesker med demens.</p>	<p>I alt 2 mio. kr.</p> <p>2017: 1 mio.</p> <p>2018: 1 mio.</p>	<p>Evaluering af eksisterende forløbsprogrammer er gennemført.</p> <p>Anbefalingerne blev offentliggjort i september 2020.</p>		<p>Anbefalingerne fra udgivelsen kan benyttes fremadrettet. Initiativet er afsluttet.</p>

2. Bedre kvalitet i pleje, omsorg og rehabilitering	Økonomi	Status	Supplerende bemærkninger ift. forankring af initiativet
<p>Initiativ 7. Håndbøger med vidensbaserede anbefalinger til social- og sundhedsfaglig praksis på demensområdet (bidrag fra SBÆM)</p> <p>Sundhedsstyrelsen udarbejder 3-4 enkle og let tilgængelige håndbøger baseret på vidensbaseret anbefalinger til styrkelse af den social- og sundhedsfaglige praksis på demensområdet.</p>	<p>I alt 2,5 mio. kr.</p> <p>2017: 0,5 mio. 2018: 1,5 mio. 2019: 0,5 mio.</p>	<p>Sundhedsstyrelsen har offentliggjort fire håndbøger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Introduktionshåndbog om personcentreret omsorg (2019) • Introduktionshåndbog om faglig ledelse (2019) • Temahåndbog, som sætter fokus på palliativ pleje, omsorg og behandling (2019) • Temahåndbog om adfærdsmæssige og psykiske symptomer ved demens (2020). 	<p>Initiativet er afsluttet.</p>
<p>Initiativ 8. Flere og bedre tilbud om fysisk træning og aktivitet (bidrag fra SBÆM)</p> <p>Der udvikles i regi af Sundhedsstyrelsen træningspakker tilpasset relevante målgrupper blandt borgere med demens.</p>	<p>I alt 32 mio. kr.</p> <p>2017: 1 mio. 2018: 10 mio. 2019: 21 mio.</p>	<p>Sundhedsstyrelsen har i januar 2020 udgivet en kortlægning af kommuners og udvalgte frivillige foreningers kendskab til og anvendelse af træningsguiden.</p>	<p>Træningsguiden er blevet offentliggjort og tilgængelig for alle interesserede på https://www.sst.dk/da/Udgivelser/2021/Træningsguide-for-mennesker-med-demens</p> <p>Træningsguiden blev oprindeligt udviklet i 2018, og med opfølgningen på demenshandlingsplanen udbreder Sundhedsstyrelsen guiden yderligere i 2020-2023.</p>
<p>Initiativ 9. Serviceeftersyn af magtanvendelsesreglerne (bidrag fra SBÆM)</p> <p>Eftersynet skal afdække, hvorledes magtanvendelsesreglerne håndteres i praksis. Eftersynet skal munde ud i konkrete anbefalinger til initiativer, herunder evt. lovinitiativer.</p>	<p>I alt 0,5 mio. kr.</p> <p>2017: 0,5 mio.</p>	<p>Lovforslag vedrørende revision af magtanvendelsesreglerne er vedtaget med ikrafttrædelse 1. januar 2020.</p>	<p>Serviceeftersynet er gennemført i regi af det daværende Børne- og Socialministerium og i samarbejde med bl.a. det daværende Sundheds- og Ældreministerium. På baggrund af anbefalinger fra serviceeftersynet har der været politiske forhandlinger vedr. revision af magtanvendelsesreglerne.</p> <p>Der er indgået politiske aftaler om revision af magtanvendelsesreglerne på hhv. demensområdet og handicapområdet.</p>

<p>Initiativ 10. Bedre muligheder for behandling af varigt inhabile patienter Aftaleparterne er enige om at fortsætte arbejdet med ny lovgivning vedr. behandling af behandlingsafvisende, varigt inhabile somatiske patienter.</p>	<p>Er aftalt finansieret af satspuljen for 2018-2021.</p>	<p>Lovforslaget er vedtaget og trådt i kraft d. 1. januar 2018.</p>	<p>Lovforslaget er trådt i kraft og er gældende fremadrettet.</p>	
<p>3. Støtte og rådgivning til pårørende til mennesker med demens</p>	<p>Økonomi</p>	<p>Status</p>	<p>Supplerende bemærkninger ift. forankring af initiativet</p>	
<p>Initiativ 11. Udvikling og udbredelse af en national værktøjskasse med patient- og pårørendekurser Nationalt Videnscenter for Demens udvikler en national værktøjskasse med informationsmateriale og konkrete velafprøvede redskaber til brug for patient- og pårørendekurser. Værktøjskassen skal være lettilgængelig, IT-understøttet og stilles gratis til rådighed for kommuner/frivillige organisationer.</p>	<p>I alt 2,5 mio. kr. 2017: 1,5 mio. 2018: 1 mio.</p>	<p>Nationalt Videnscenter for Demens har offentliggjort værktøjskassen, der kan downloades gratis. Værktøjskassen er desuden trykt i et begrænset oplag på 500 stk., som er uddelt gratis til kommuner og hukommelsesklinikker samt organisationer og uddannelsesinstitutioner.</p>	<p>Værktøjskassen kan benyttes fremadrettet. Initiativet blev forlænget med SSA20 mhp. videreførelse og udbredelse.</p>	
<p>Initiativ 12. Flere og meningsfulde dag- og aflastningstilbud samt støtte til yngre med demens (bidrag fra SBÆM) Sundhedsstyrelsen udmønter en ansøgningspulje til aflastning af pårørende med henblik på at sikre flere meningsfulde og fleksible dag- og aflastningstilbud.</p>	<p>I alt 39 mio. kr. 2018: 17 mio. 2019: 22 mio.</p>	<p>Sundhedsstyrelsen udgav i 2018 et inspirationskatalog, som kommuner og andre kan finde gode eksempler på, udvikling af indsatser målrettet pårørende. Puljen er opslået. 48 ansøgere søgte om i alt 62,3 mio. kr. Midlerne er udmøntet til 37 projekter.</p>	<p>Inspirationskataloget kan bruges fremadrettet.</p>	<p>Initiativet er afsluttet.</p>

<p>Initiativ 13. Rådgivnings- og aktivitetscentre for mennesker med demens og deres pårørende, herunder yngre med demens (bidrag fra SBÆM) Sundhedsstyrelsen udvikler koncept for rådgivnings- og aktivitetscentre med henblik på opslag af ansøgningspulje til opstart af ca. 12-15 nye rådgivnings- og aktivitetscentre på landsplan.</p>	<p>I alt 37,5 mio. kr. 2017: 15 mio. 2018: 14,4 mio. 2019: 8,1 mio.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Puljen blev udmøntet i november 2017. • 13 ansøgere søgte om i alt 36,3 mio. kr. • Midlerne er udmøntet til 13 projekter. 	<p>Med aftalen om udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 2020-2023 blev der afsat i alt 52 mio. kr. til at videreføre de eksisterende rådgivnings- og aktivitetscentre. Initiativet blev videreført i med SSA20 med anden økonomisk ramme.</p>	
<p>4. Demensvenlige samfund og boliger</p>	<p>Økonomi</p>	<p>Status</p>	<p>Supplerende bemærkninger ift. forankring af initiativet</p>	
<p>Initiativ 14. Lokale og landsdækkende aktiviteter skal understøtte et demensvenligt samfund (bidrag fra SBÆM) Sundhedsstyrelsen udmønter en ansøgningspulje, hvor kommuner, regioner, private aktører og virksomheder samt organisationer kan søge om midler til lokale eller landsdækkende aktiviteter, som bidrager til udviklingen af et demensvenligt samfund.</p>	<p>I alt 25 mio. kr. 2017: 25 mio.</p>	<p>Puljen er opslået. 85 ansøgere søgte om i alt 98,3 mio. kr. Midlerne er udmøntet til 11 projekter.</p>	<p>Fleere af de konkrete projekter er af blivende karakter som eksempelvis udgivelsen af en børnebog om demens.</p>	<p>Puljemidlerne er udmøntet til konkrete projekter. Initiativet blev videreført med SSA20 med anden økonomisk ramme.</p>
<p>Initiativ 15. 98 demensvenlige kommuner (bidrag fra SBÆM) Kommunerne opfordres til at arbejde for et demensvenligt samfund i et brev fra ministeren til alle 98 borgmestere samt formænd for de kommunale sundheds- og ældreudvalg.</p>	<p>Udgiftsneutralt</p>	<p>Den daværende ældreminister skrev i foråret 2017 til alle landets kommuner med en opfordring til at blive demensvenlig kommune.</p>	<p>Brevet blev i juni 2017 sendt til kommunerne. I april 2018 blev de danske ældreråd ligeledes opfordret til at arbejde for et demensvenligt Danmark.</p>	
<p>Initiativ 16. Flere demensegnede plejeboliger med demensegnede omgivelser Det daværende Transport-, Bygnings- og Boligministeriet (TBBM) udmøntede en pulje, hvor kommunerne kunne ansøge om midler til konkrete projekter, som gør eksisterende plejeboliger og -centre mere demensegnede. Puljemidlerne kommer oven i puljemidler fra satspuljeaftalen 2015 til flere demensegnede boliger.</p>	<p>I alt 13 mio. kr.¹. 2018: 13 mio.</p>	<p>115 ansøgere søgte om knap 100 mio. kr. Midlerne er udmøntet til 56 projekter.</p>	<p>Projekterne er af en sådan karakter, at forbedringerne mange steder må forventes at være varige.</p>	<p>Puljemidlerne er udmøntet til konkrete projekter.</p>

¹ Dertil kommer 16 mio. kr. til flere demensegnede boliger fra satspuljeaftalen 2015.

<p>Initiativ 17. National mærkningsordning for demensegnede plejeboliger. Det daværende Transport-, Bygnings- og Boligministeriet udvikler en ny national mærkningsordning for demensegnede plejeboliger, der viser, på hvilke punkter en plejebolig/et plejecenter er demensegnet. Mærkningen vil kunne benyttes til at kategorisere såvel eksisterende som nybyggede plejeboliger og -centre.</p>	<p>I alt 2,5 mio. kr. 2017: 2,5 mio.</p>	<p>Bekendtgørelse om mærkning af demensegnede plejeboliger er trådt i kraft.</p>	<p>Bekendtgørelsen er trådt i kraft og gældende fremadrettet.</p>
<p>Initiativ 18. Forsøg med demensvenlige sygehuse. Nationalt Videnscenter for Demens er ansvarlig for bl.a. udvikling af koncept for demensvenlige tiltag på sygehus og for projektstyring. Afprøvningen evalueres og erfaringer opsamles og udbredes.</p>	<p>I alt 6 mio. kr. 2017: 2 mio. 2018: 2 mio. 2019: 2 mio.</p>	<p>Konceptet er udviklet og afprøves på tre projektsygehuse (Akutafdeling Nykøbing F, Geriatrik afdeling Svendborg og Neurologisk afdeling i samarbejde med akut afdeling Viborg). Desuden deltager 8 følgesygehuse.</p> <p>Afrapportering af erfaringerne fra projektet forventes offentliggjort i januar 2020. Der udarbejdes i samme ombæring et idekatalog, der kan anvendes af sygehuse, der fremadrettet ønsker at arbejde demensvenligt.</p> <p>Der er udviklet et kort e-læringsprogram til alle – på tværs af faggrupper (ABC demensvenligt sygehus).</p>	<p>Afrapporteringen og idekataloget kan benyttes fremadrettet. Initiativet er afsluttet.</p>

5. Øget videns- og kompetenceniveau	Økonomi	Status	Supplerende bemærkninger ift. forankring af initiativet
<p>Initiativ 19. Ny national forskningsstrategi på demensområdet og ny forskning.</p> <p>Der udarbejdes en national forskningsstrategi, som har til formål at sætte fokus på og retning for forskningen på demensområdet. Derudover afsættes der midler til fem Erhvervs-PhD'er, der skal forske i demensområdet.</p>	<p>I alt 6,7 mio. kr.</p> <p><i>Forskningsstrategi:</i></p> <p>2017: 0,6 mio. 2018: 0,6 mio.</p> <p><i>Erhvervs-PhD'er:</i></p> <p>2018: 2,2 mio. 2019: 3,3 mio.</p>	<p>Forskningsstrategi er offentliggjort.</p> <p>Midlerne til Erhvervs-PhD'erne er udmøntet.</p>	<p>Forskningsstrategien kan benyttes fremadrettet.</p>
<p>Initiativ 20. Permanentgørelse af Nationalt Videnscenter for Demens.</p> <p>Nationalt Videnscenter for Demens bevilling gøres permanent. Initiativet er en del af aftalen om satspuljen for 2017-2020 på sundheds- og ældreområdet og er således finansieret.</p>	<p>Er finansieret med satspuljeaftalen for 2017-2020, hvor støtten til NVD er blevet permanentgjort.</p>	<p>Gennemført.</p>	<p>Nationalt Videnscenter for Demens har fået en varig bevilling, som også gælder fremadrettet.</p>
<p>Initiativ 21. Bedre data på demensområdet.</p> <p>For at styrke data på demensområdet opfordres regionerne til at videreudvikle Dansk Klinisk Kvalitetsdatabase for Demens i samarbejde med kommunerne/KL og almen praksis.</p>	<p>I alt 1 mio. kr.</p> <p>2019: 1 mio. kr.</p>	<p>Indledende møder imellem det daværende Sundheds- og Ældreministeriet og Regionernes Kliniske Kvalitetsudviklingsprogram, der er ansvarlig for de danske kvalitetsdatabaser, er afholdt.</p>	<p>Opfordringen til videreudvikling af kvalitetsudviklingsprogrammet er fortsat gældende fremadrettet.</p>
<p>Initiativ 22. Praksisnært kompetenceløft i kommuner og regioner (bidrag fra SBÆM)</p> <p>På baggrund af et afklarende forarbejde udmelder Sundhedsstyrelsen en ansøgningspulje til kompetenceudvikling i kommuner og regioner, herunder mulighed for Demensrejsehold i 7 nye kommuner.</p>	<p>I alt 145,36 mio. kr.</p> <p>2017: 92,82 mio. 2018: 22,92 mio. 2019: 29,62 mio.</p>	<p><u>1. udmøntning:</u></p> <p>Puljen blev opslået i april 2017 med frist i juni 2017. 107 ansøgere har søgt om sammenlagt 299 mio. kr. Derudover er der modtaget 13 ansøgninger om besøg af demensrejseholdene. Midlerne blev udmøntet den 8. september 2017 til 32 projekter.</p> <p><u>2. udmøntning:</u></p> <p>Puljen blev opslået januar 2018 med frist marts 2018. 97 ansøgere søgte om i alt 165,8 mio. kr.</p>	<p>Puljemidlerne er udmøntet til konkrete projekter.</p> <p>Initiativet blev videreført med SSA20 i en udgave rettet mod nedbringelse af antipsykotisk medicin.</p>

		Midlerne blev udmøntet den 3. juli 2018 til 24 projekter.	
Initiativ 23. Årets demenspris (bidrag fra SBÆM) Årets demenspris uddeles en gang årligt til en medarbejder, der har gjort en særlig indsats på demensområdet.	I alt 0,3 mio. kr. 2017: 0,1 mio. 2018: 0,1 mio. 2019: 0,1 mio.	Prisen er uddelt i december 2017 , maj 2018 og september 2019 .	Med aftalen om udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsreserven 2020-2023 blev der afsat 0,4 mio. kr. i perioden 2020-2023 til at videreføre initiativet.